

ASUMISVIIHTYVYYTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Öljymaalaukset Porvoosta, Albert Edelfelt 1886.

Risto Suikkari
arkkitehti, TkL

Näkymä Oulun keskustasta

Näkymä Oulun Puu-Linnanmaalta

MITÄ ON VIIHTYISYYS? MINKÄLAINEN ON VIIHTYISÄ KAUPUNKI?

Viihtyisyyden indikaattoreita vanhoissa puukaupungeissa:

- sosiaalinen arvonnousu
- julkisuuden kiinnostus
- turistien kiinnostus

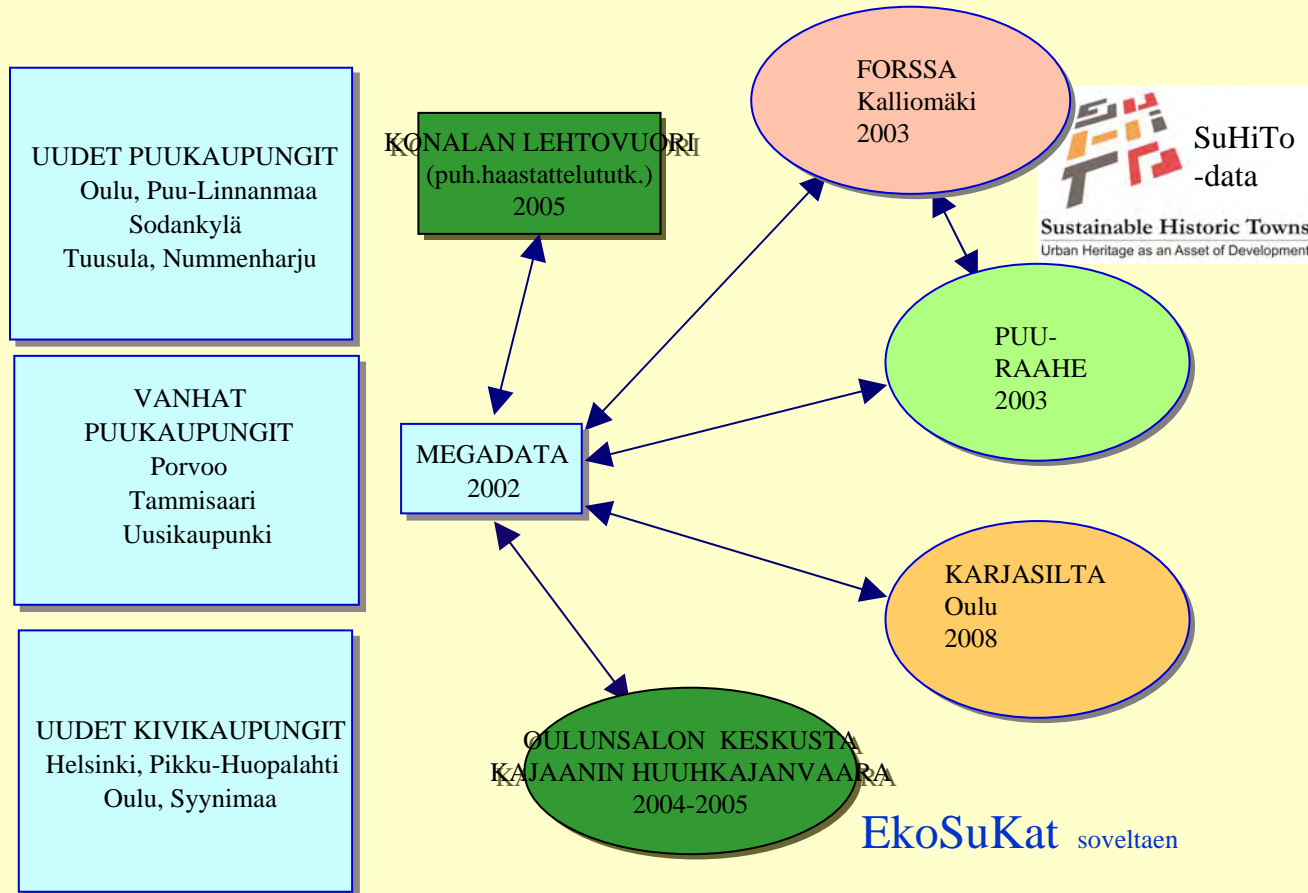
MITÄ ON VIIHTYISYYS?

- HYVINVOINTI = laaja kansallisesti vaikuttava ilmiö
- VIIHTYISYYS = ympäristön koettavissa oleva ominaisuus
- VIIHTYVYYS = asukkaiden kokemus omasta ympäristöstään

ASUKASKYSELYTUTKIMUS SUOMALAISSA PUUKAUPUNGEISSA

Risto Suikkari, arkkitehti & Kalle Reinikainen, sosiologi

Megadata: 430 vastausta, vastausprosentti 50,4 %
SuHiTo -data: 350 vastausta, vastausprosentti 39 %
Karjasilta -data: 289 vastausta, vastausprosentti 47 %

ASUKASKYSELYTUTKIMUS SUOMALAISSA PUUKAUPUNGEISSA

Tutkimusmenetelmät

LOMAKEYSELY

- tiedot vastaajista
- kiinteät kysymykset
- avoimet kysymykset
- määrällinen ja laadullinen analyysi (SPSS, NVIVO)
- piirrostehtävät

KENTTÄTUTKIMUS

- havainnointi
- kartat, valokuvat

VERTAILEVA TUTKIMUS

- 8 + 3 vertailukohtetta

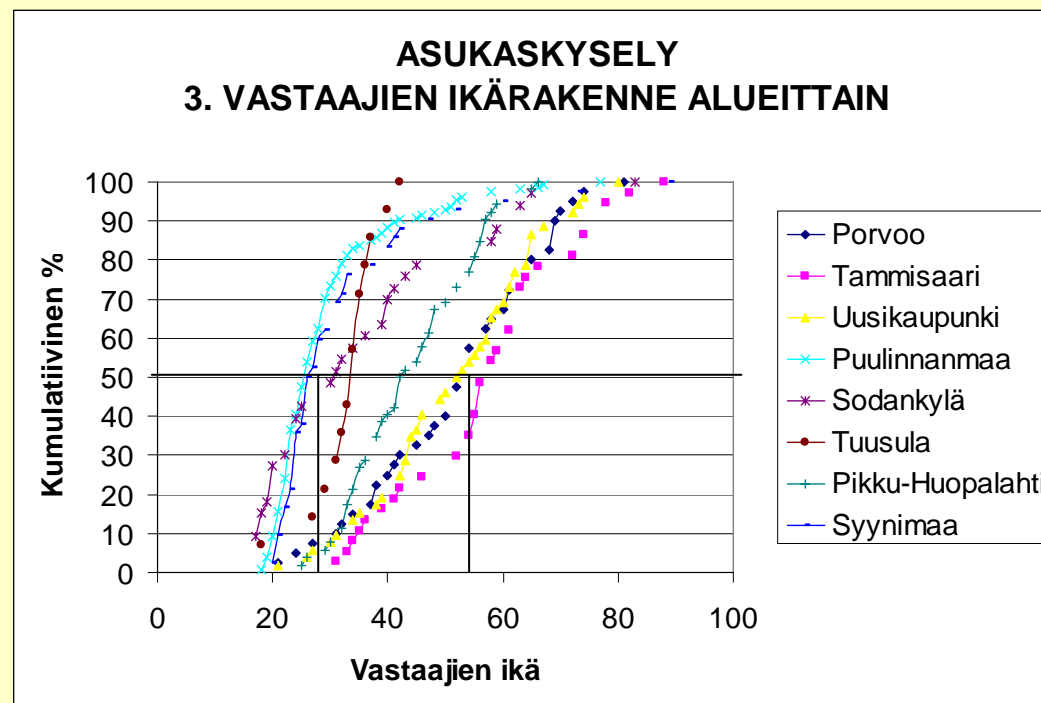
VANHAT PUUKAUPUNGIT –

Fyysinen tilarakenne, puumateriaali, elävä perinne, vanha ikärakenne, sekoittuneet asumismuodot, keskellä palveluita

UUDET PUUKAUPUNGIT –

Fyysinen tilarakenne, puumateriaali, perinteen jatkumo, nuori ikärakenne, eriytyneet asumismuodot, palvelut vieressä

- Kaupunkikäsite ja rakennustekniikka on muuttunut –
ihmisen mittakaava ei
- Erilaisilla asukasryhmillä erilaisia asumistoiveita

TÄRKEÄKSI KOETTUJA VIIHTYISYYDEN OSATEKIJÖITÄ

43. FAKTORIT	VANHAT PUUKAUPUNGIT			UUDET PUUKAUPUNGIT			KIVIKAUPUNGIT	
TÄRKEITÄ VIIHT. OSATEKIJÖITÄ	Porvoo	Tammisaari	Uusikaup.	Puu-Linnanmaa	Sodankylä	Tuusula	Syynimaa	Pikku-Huopalahti
PAIKOITUS	31	30	17	39	27	43	26	26
PIHAN KOKO	48	51	64	43	27	71	51	45
KORTTELIN KOKO	19	27	23	27	21	64	30	23
KATUJEN LEVEYS	31	30	13	16	6	14	14	19
RAKEN. KOKO	50	49	32	39	24	50	35	49
YKSITYISKOHDAT	60	54	45	23	30	50	33	30
KASVILLISUUS	67	81	76	74	46	79	77	87
JULKISIVUMATER.	62	62	57	47	30	21	40	26
LUMISUUS	26	22	28	25	39	7	16	19
ALUEHISTORIA	86	70	47	5	6	21	5	6
VÄRIT	71	65	38	34	33	29	30	32
JULKISET TILAT	52	54	36	36	21	50	35	60
YHTEISHENKI	33	27	34	25	24	29	28	28
TURVALLISUUS	60	76	68	61	58	93	70	70
RAKENNUSMATER.	57	62	47	38	21	21	30	23
RAKEN. KAUNEUS	79	65	60	51	33	50	42	36
YL. ARVOSTUS	62	54	45	21	15	50	21	9 ₇
AS. MUKAVUUDET	52	54	72	67	52	86	54	57

VEHREYDELLÄ KOETAN OLEVAN SUURI MERKITYS VIIHTYISYYDELLE

Katu Helsingin Puu-Käpylässä.

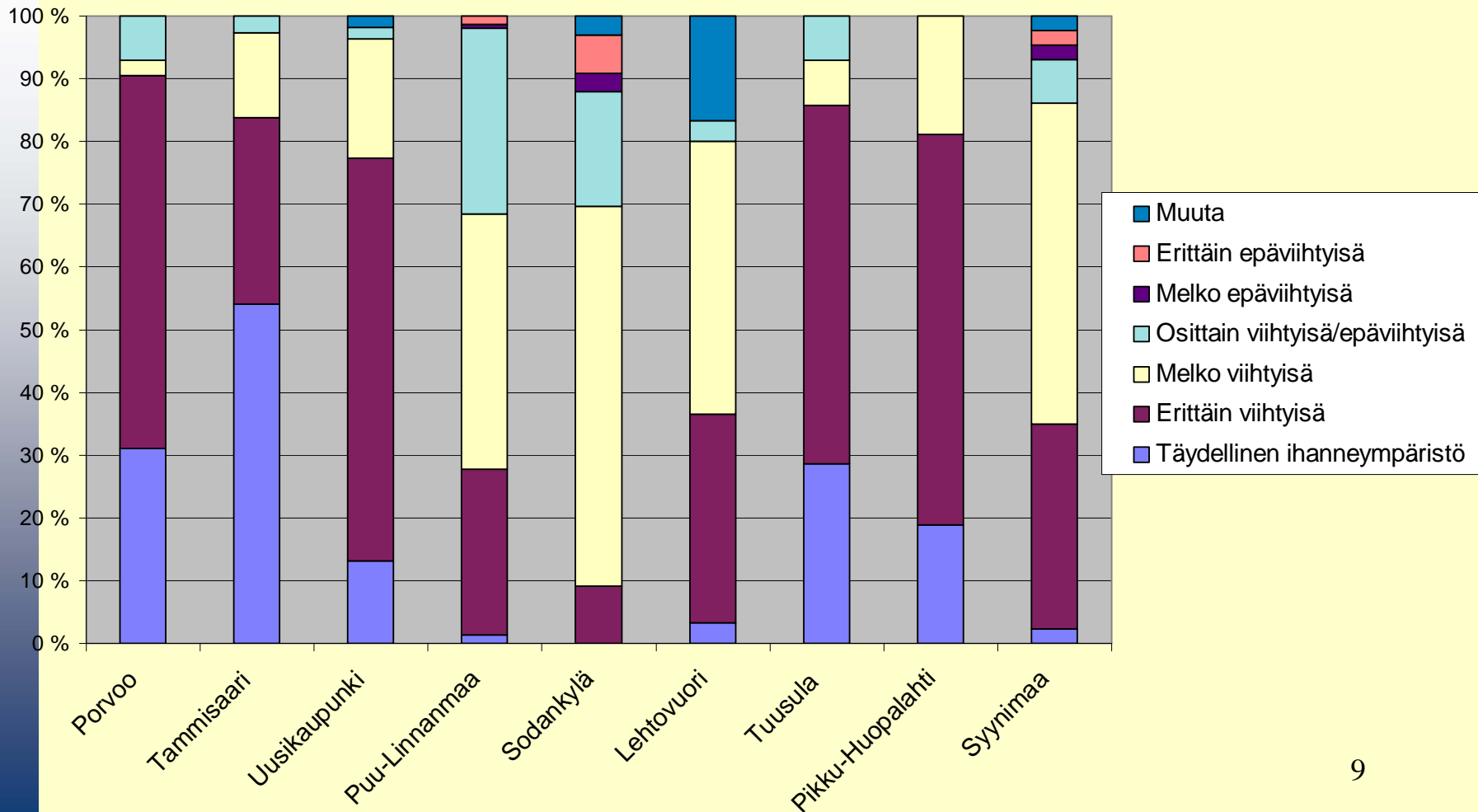

Katu Konalan Lehtovuorella 2005.

Vanhat miljööt ovat hyvin vehreitä ja kasvillisuus toimii myös ulkotilan rajaajana. Uusilla alueilla taimet vasta istutettu...

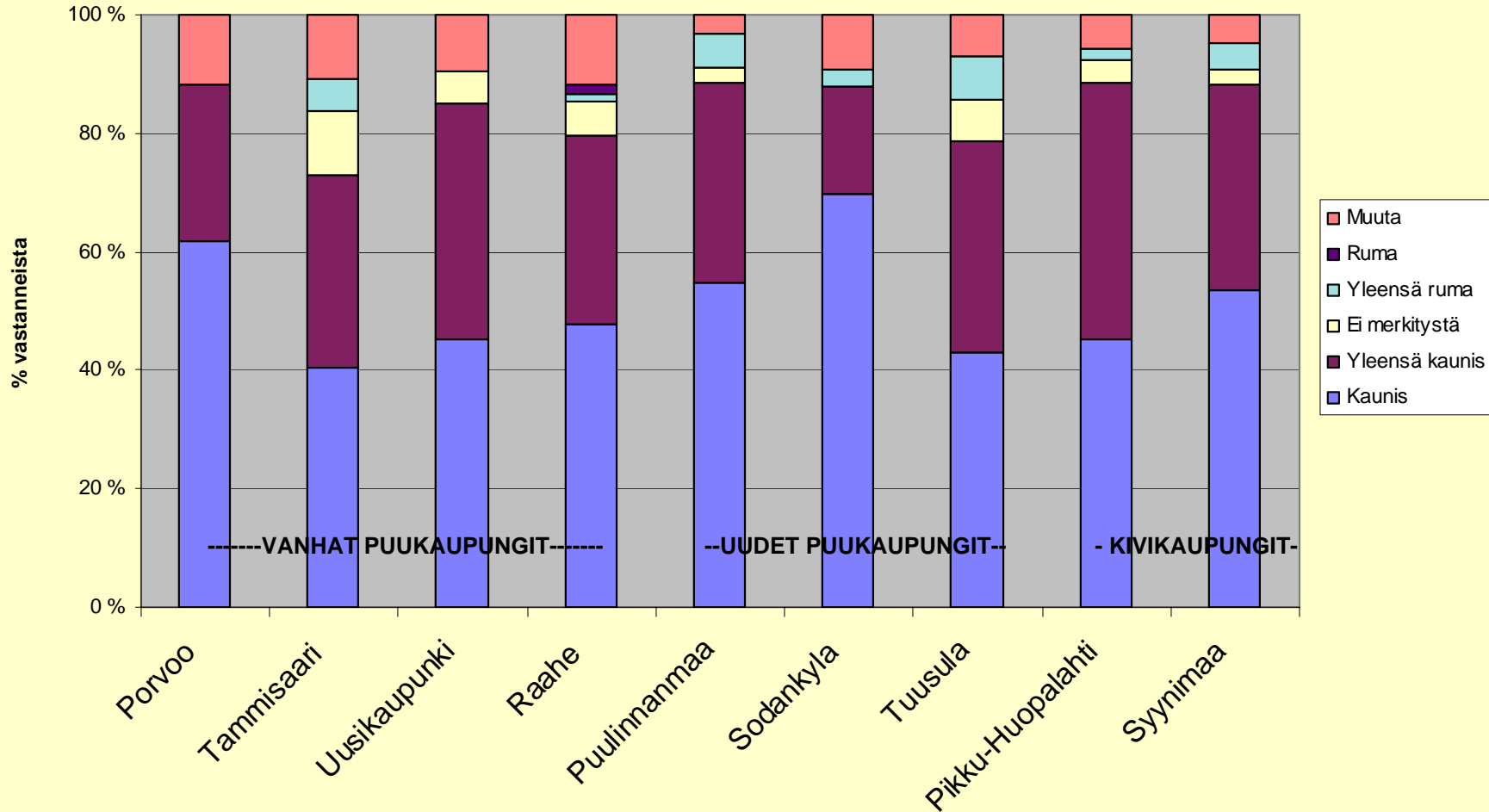
ERI ALUEIDEN VIIHTYISYYS KESÄLLÄ ASUKKAIDEN KOKEMANA

40. Asuinalueen viihtyisyys kesällä

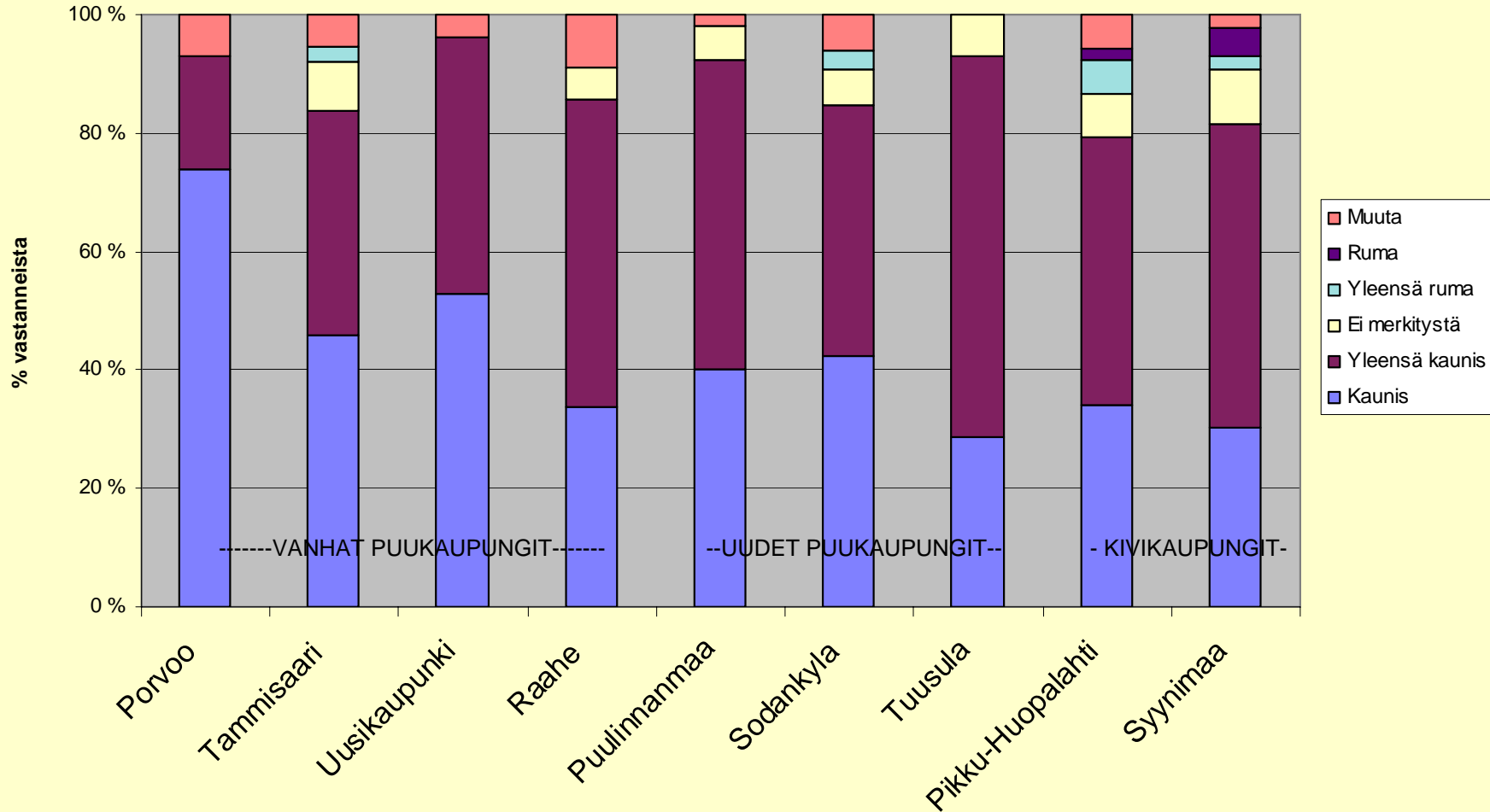
JULKISIVUMATERIAALIEN KAUNEUS ALUEVERTAILUNA

33. HIRSIPINTA

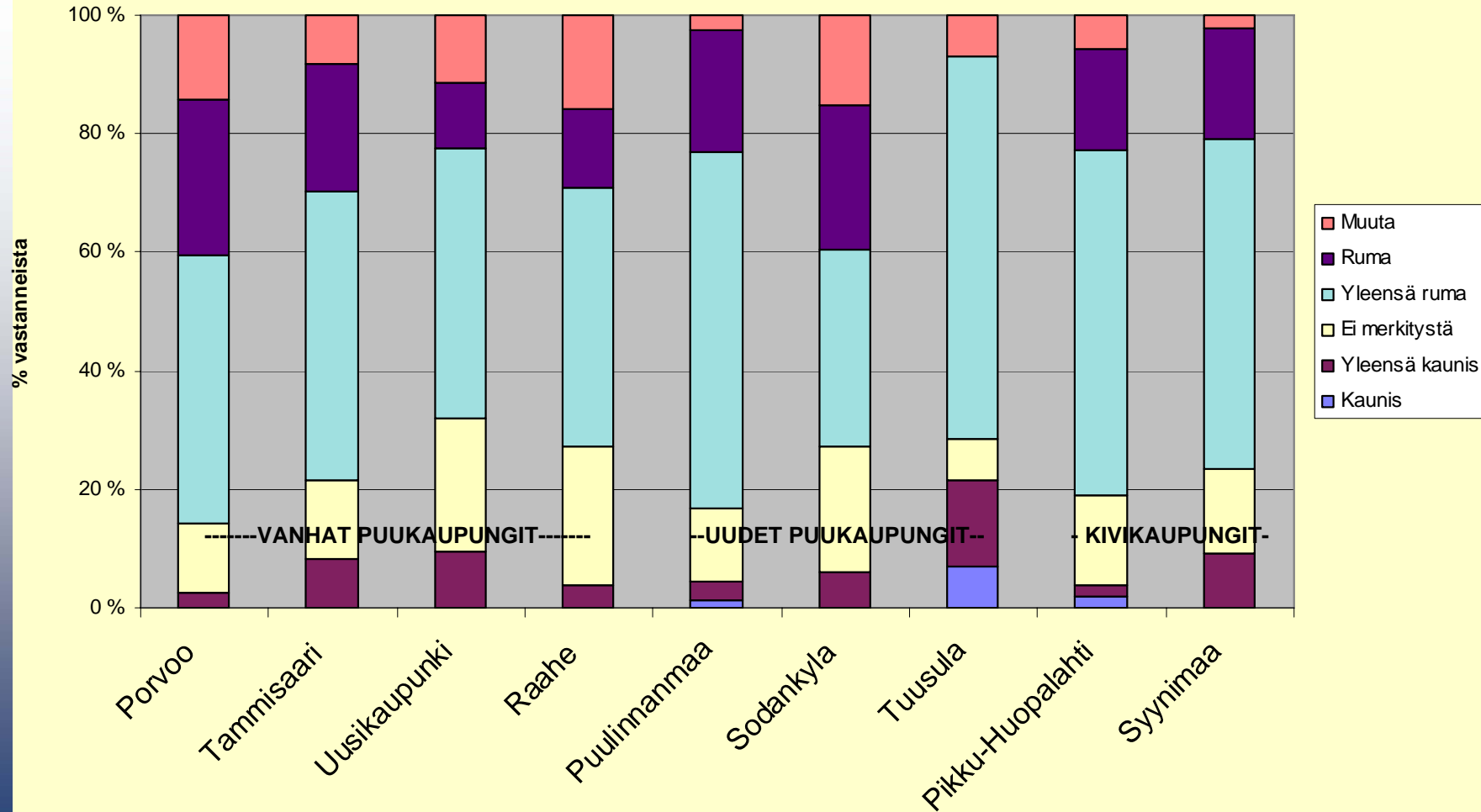
JULKISIVUMATERIAALIEN KAUNEUS ALUEVERTAILUNA

33. LAUTAPINTA

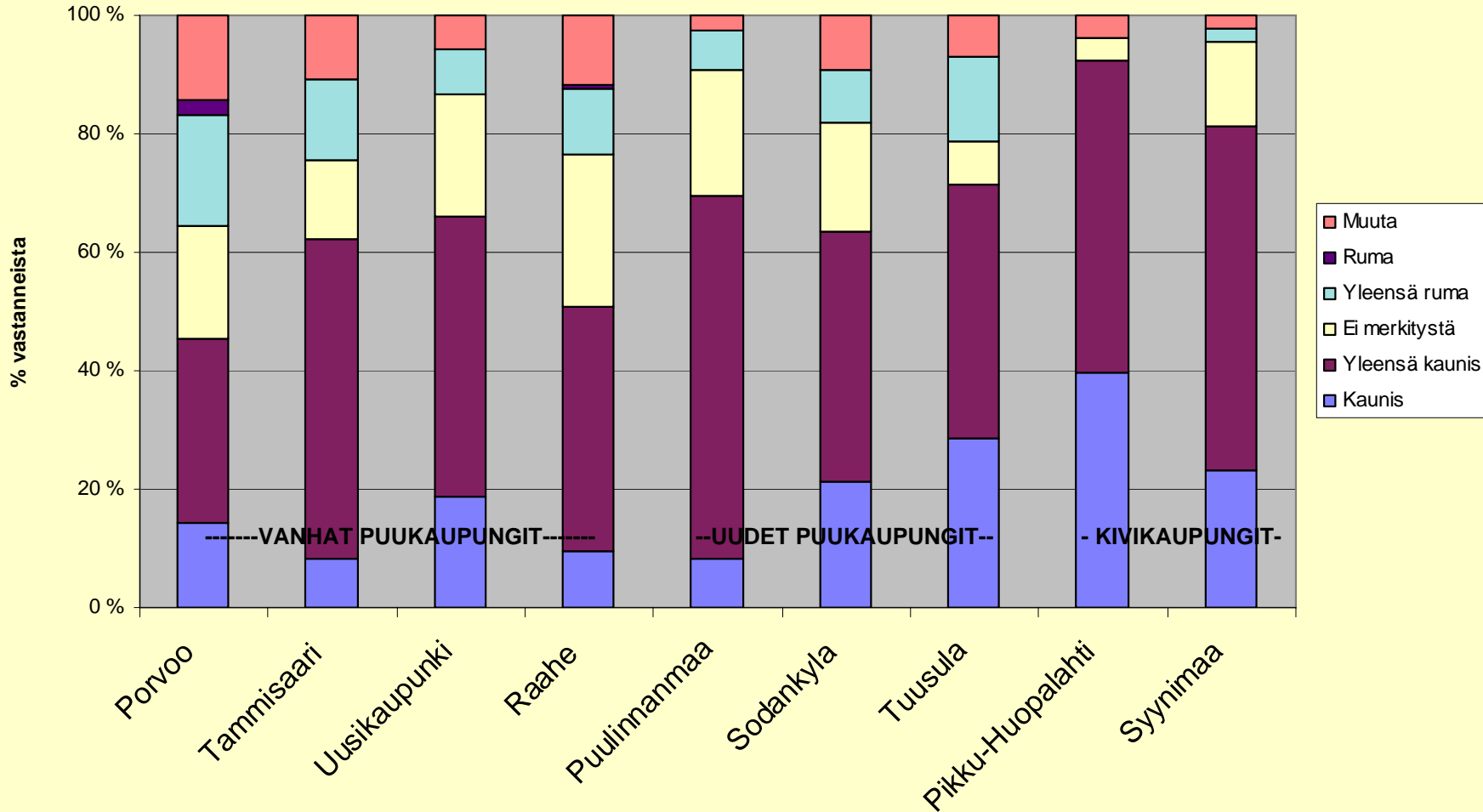
JULKISIVUMATERIAALIEN KAUNEUS ALUEVERTAILUNA

33. BETONIPINTA

JULKISIVUMATERIAALIEN KAUNEUS ALUEVERTAILUNA

33. TIILIPINNAN KAUNEUS

MATERIAALIN MERKITYS

Tottumus, perinne?

Patinoituminen?

Yksityiskohdat?

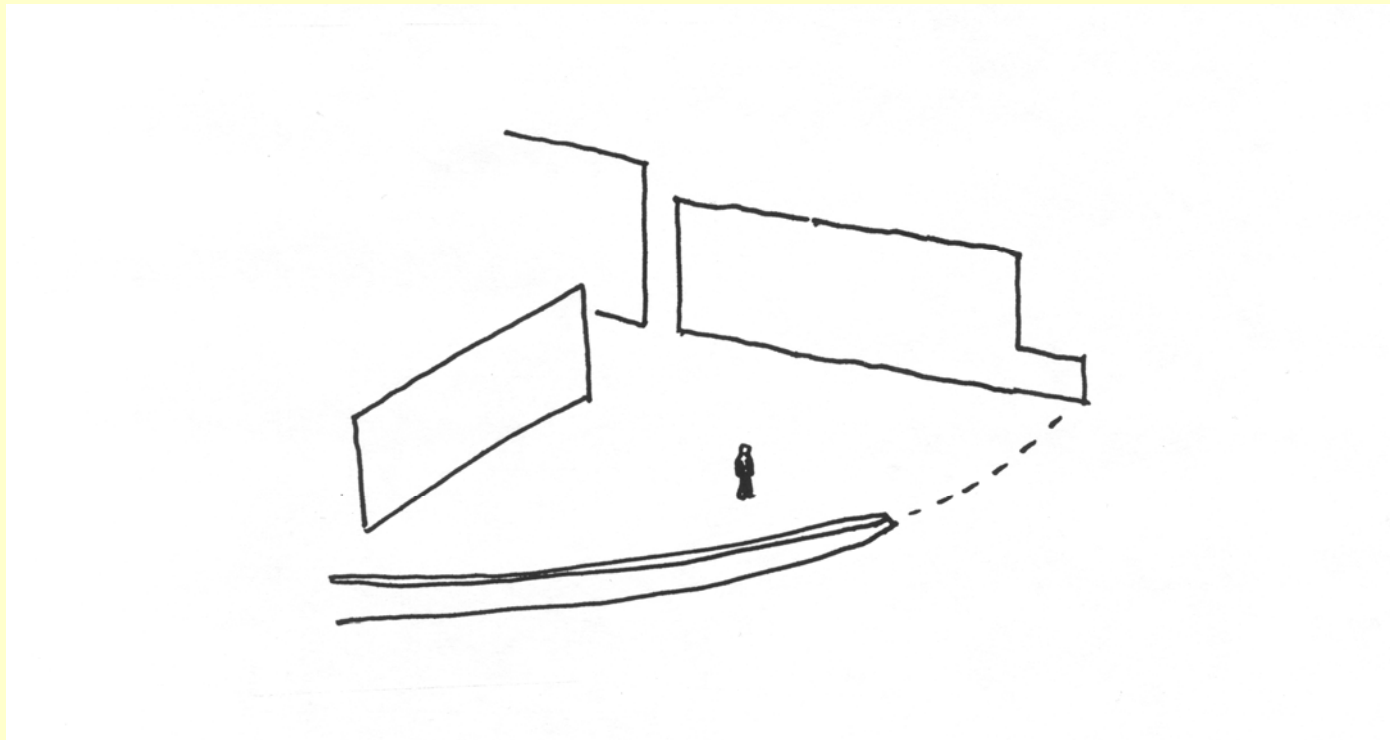

Väribetonia Pikku-Huopalahdessa

Porttiaihe Puu-Linnanmaalla

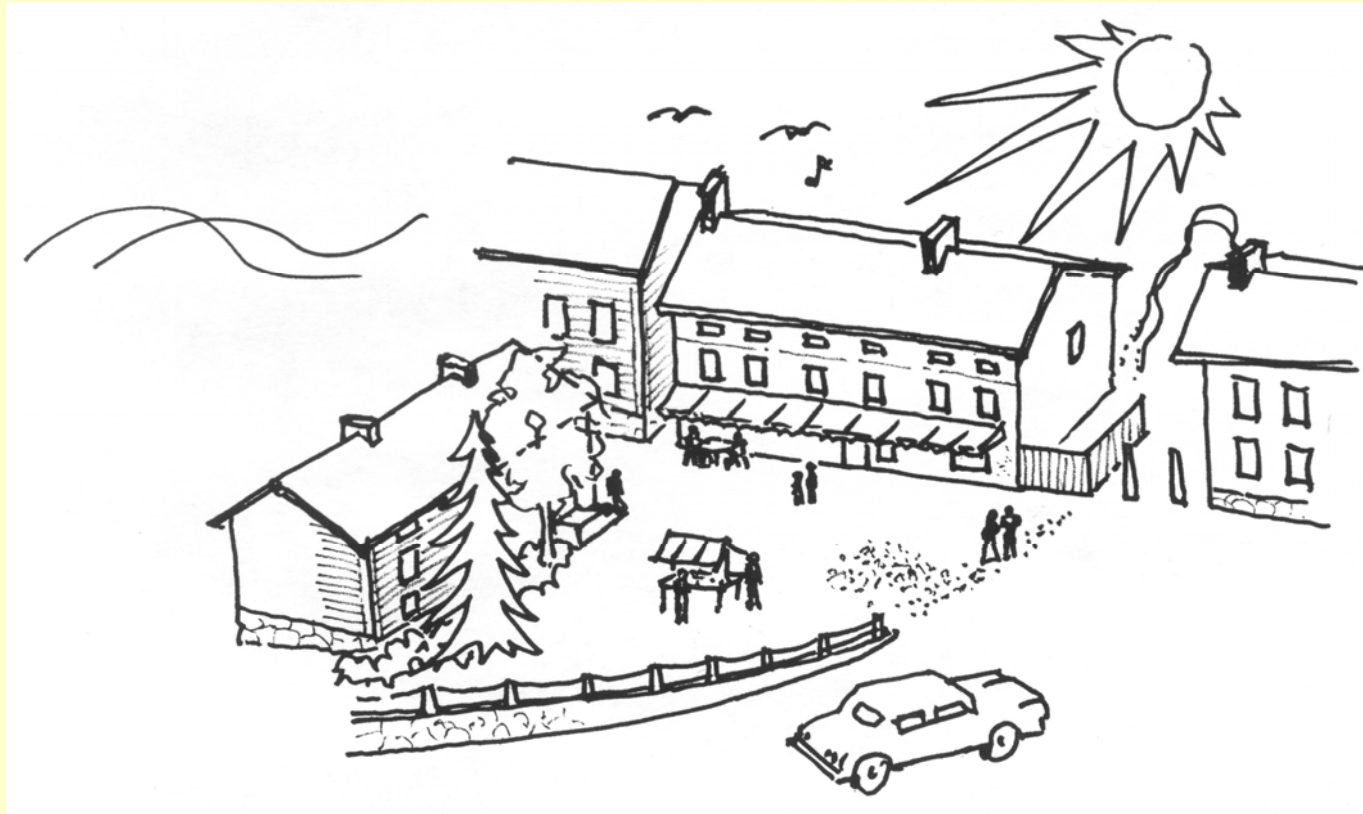
MATERIAALIN MERKITYYS?

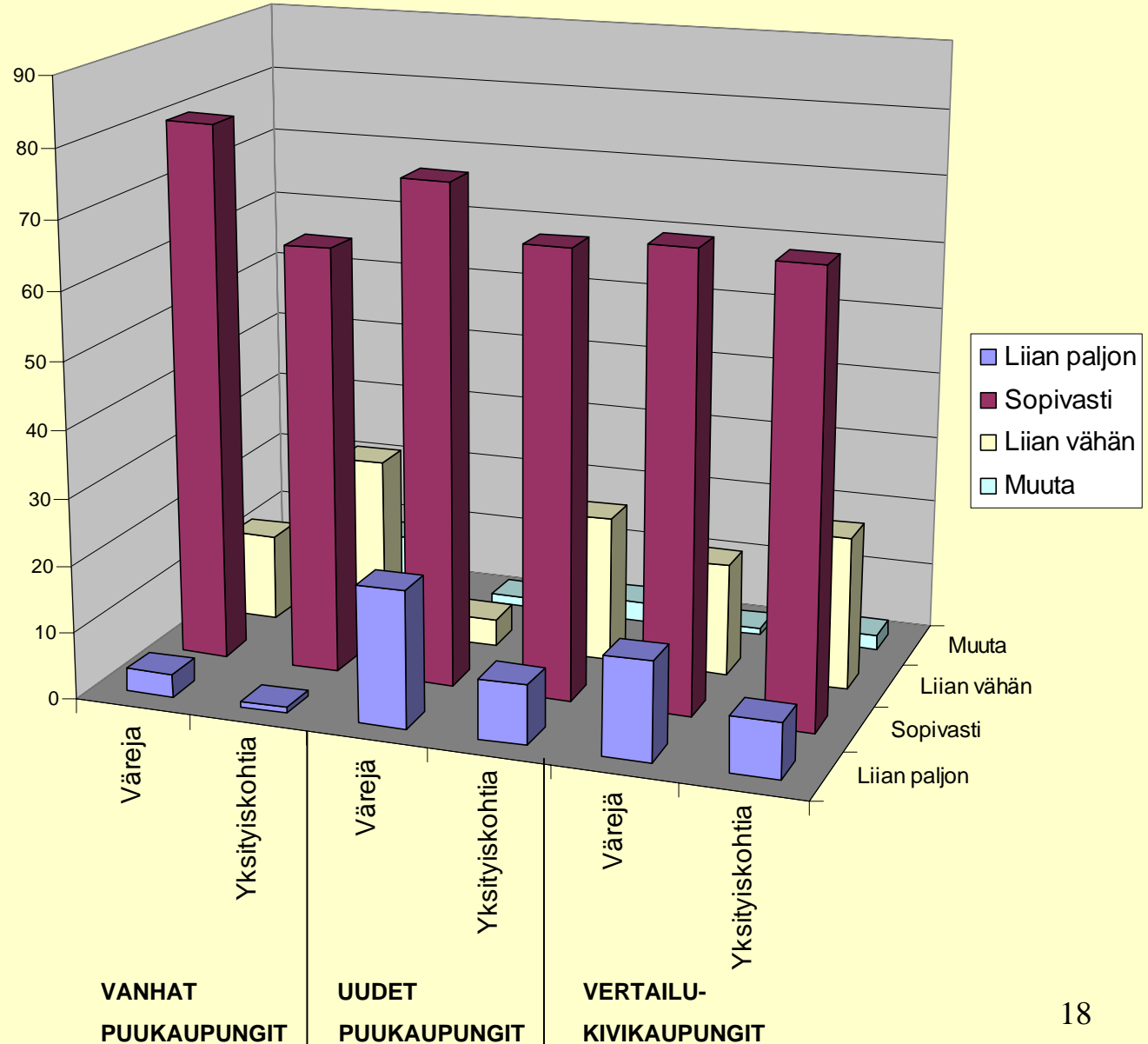
MATERIAALIN MERKITYS?

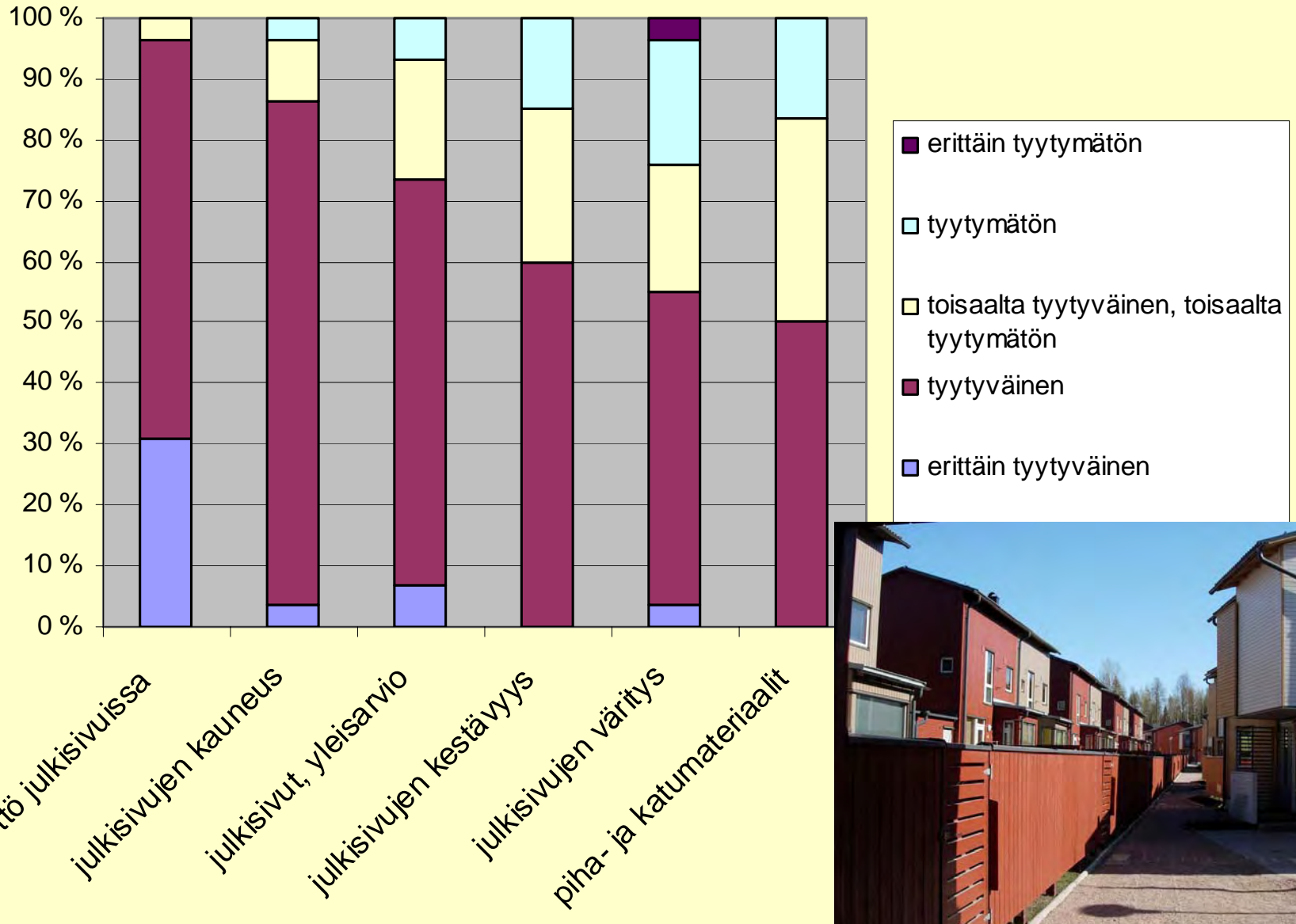
MATERIAALIN MERKITYS?

VÄRIT JA YKSITYISKOHDAT

TYTYVÄISYYS PUURAKENTAMISEEN KONALAN LEHTOVUORESSA

FYYSINEN MITTAKAAVA

TAMMISAARI, BARCKEN

Kaunein katu

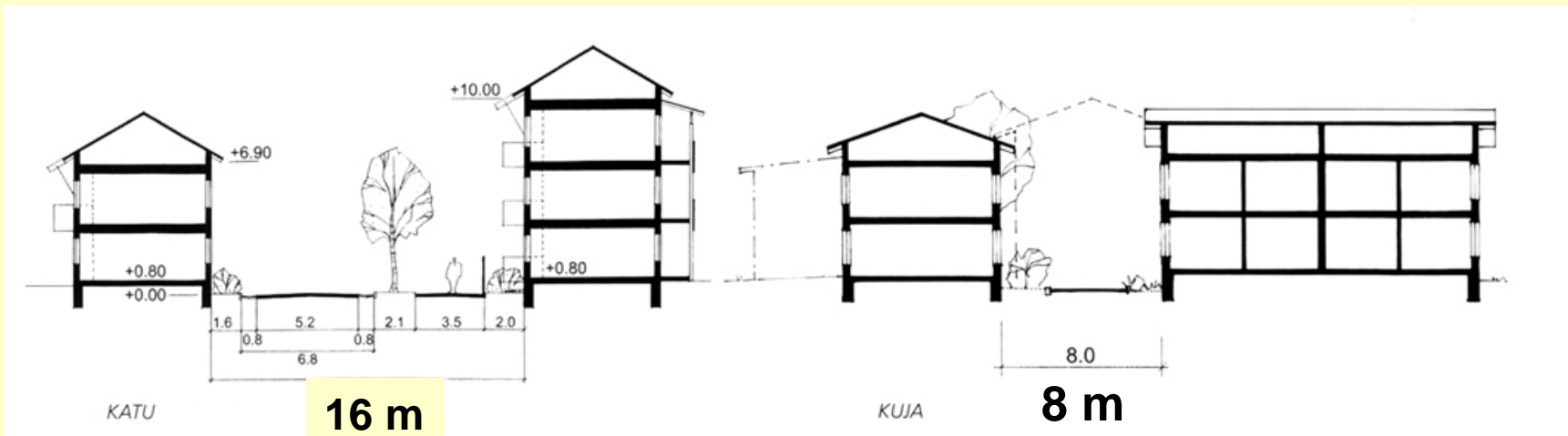
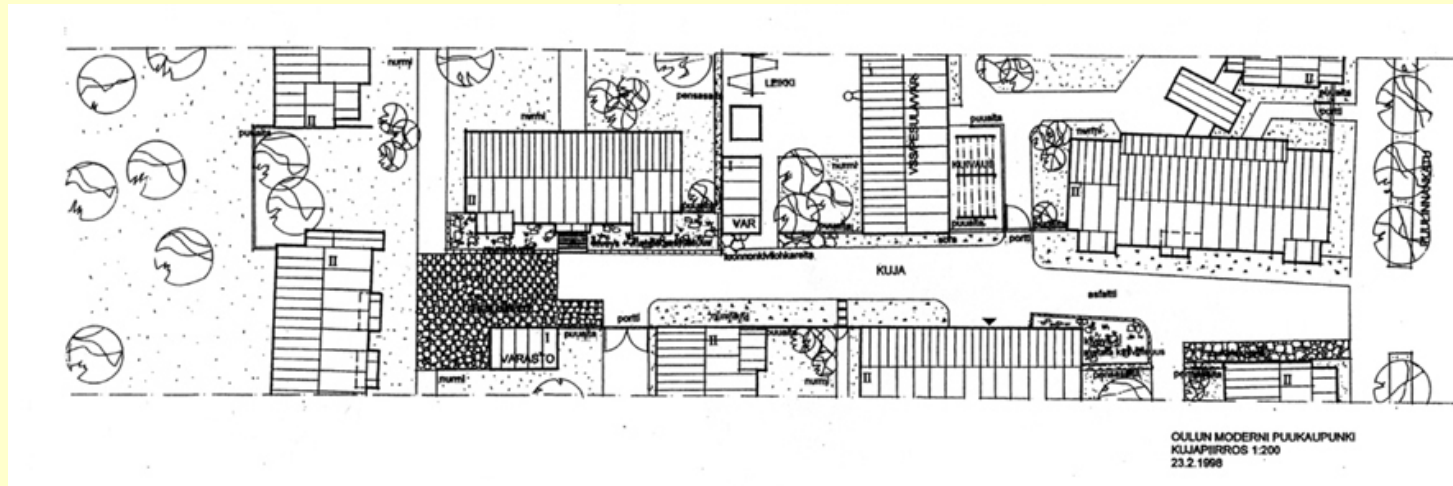
OULUN PUU-LINNANMAA

Kaunein katu

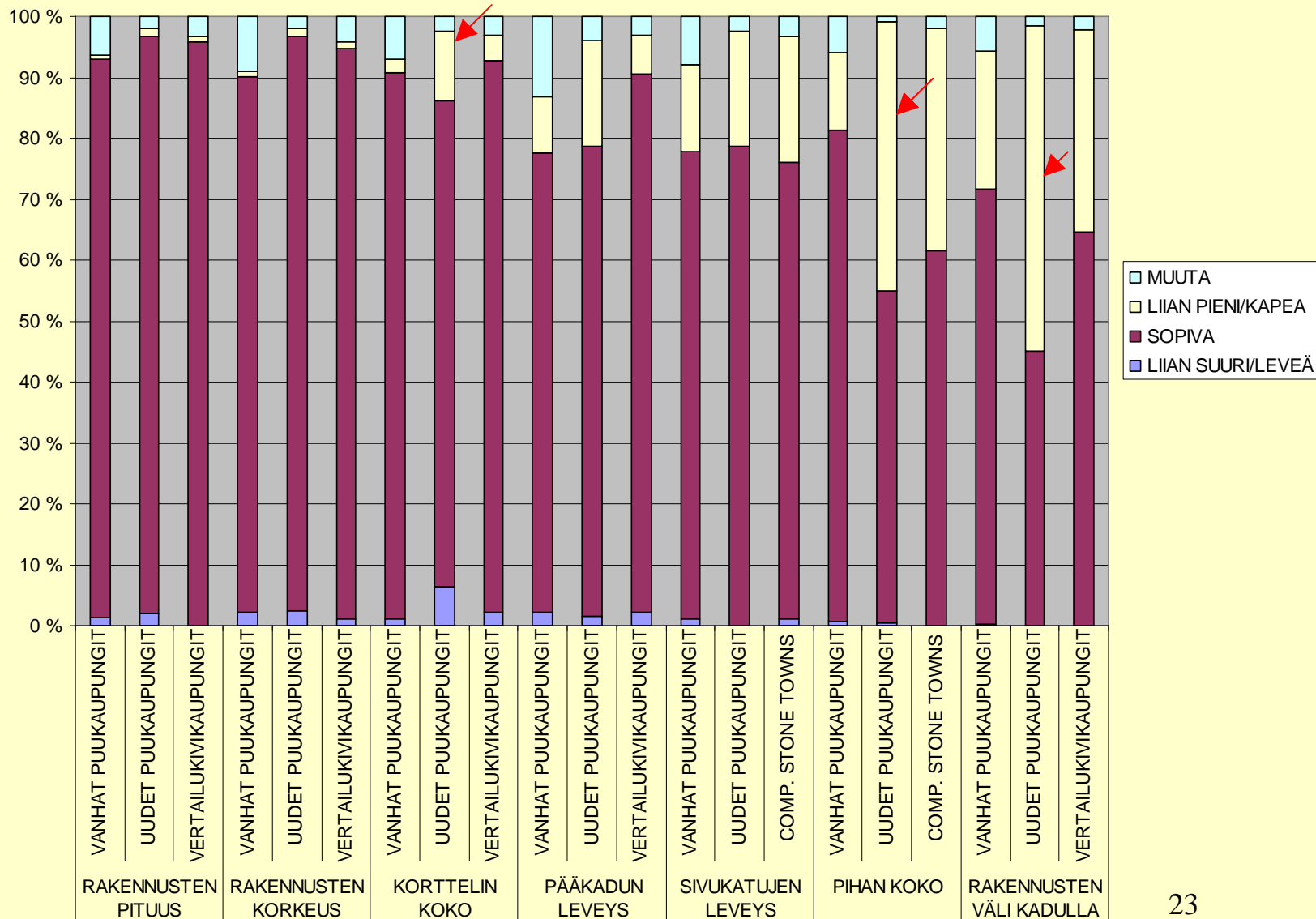

OULUN PUU-LINNANMAA

Kaunein katu

FYYSINEN MITTAKAAVA kohderyhmien vertailuna

KAPEIMMAT KADUT olemassa olevissa miljöissä ovat noin 3 m leveitä

Kitukrann, Rauma

Raalinginkuja, Porvoo.

Kisssanpiiskaajankuja,
Kristiinankaupunki.

PIHAN KÄYTTÖ

Pihoja Raahessa

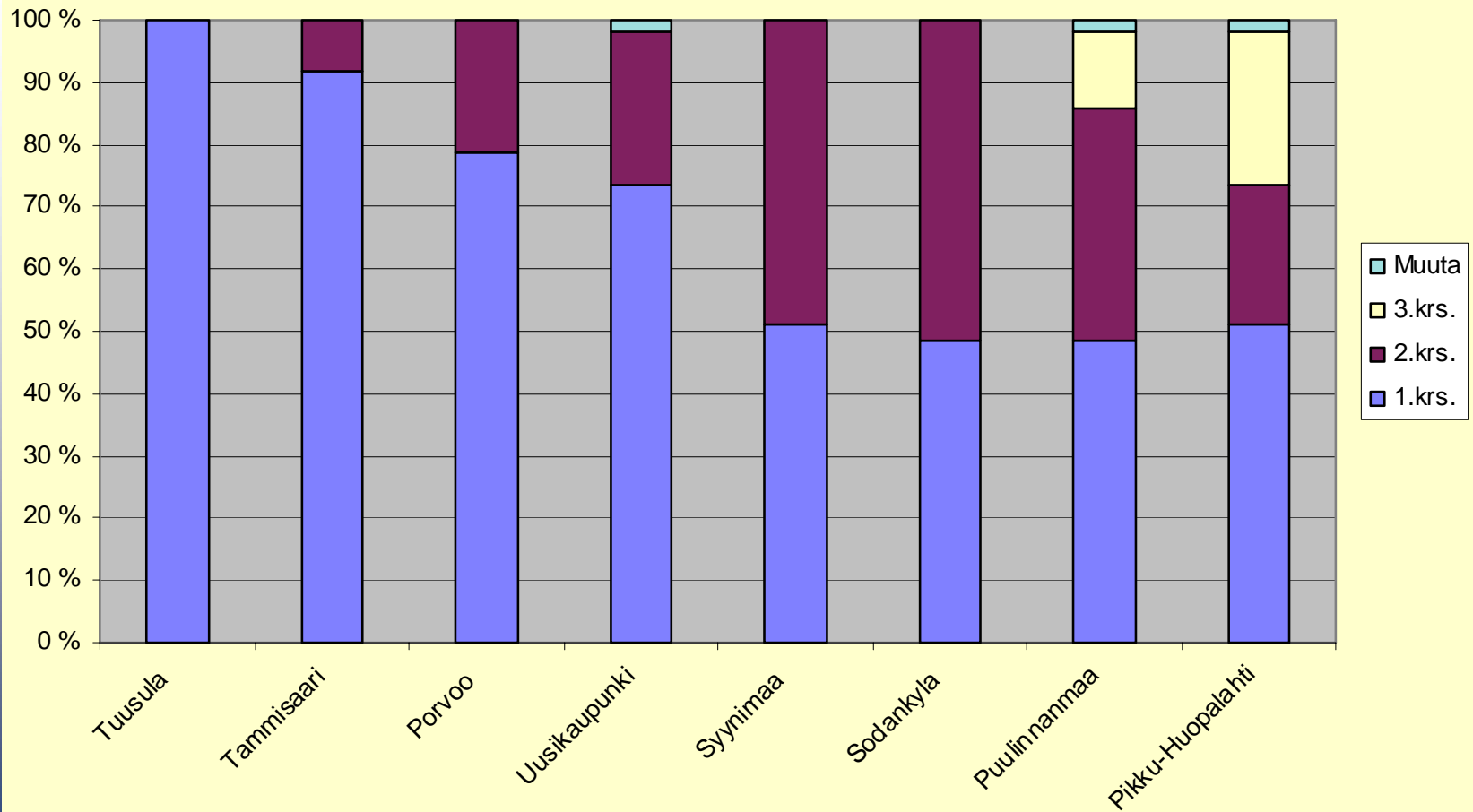

Pihoja Forssan Kalliomäessä

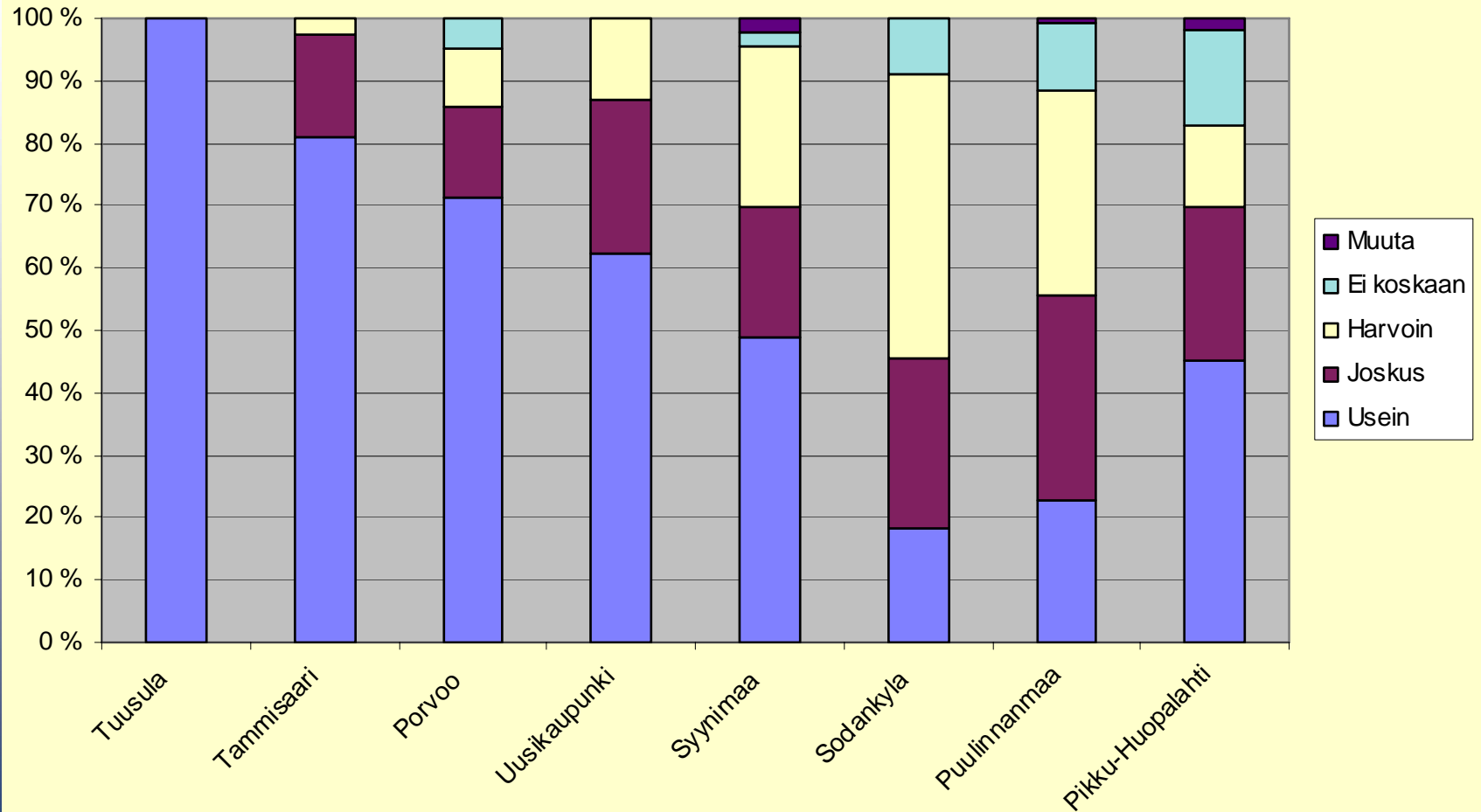
PIHAN SIJAINTI ASUINKERROKSEN SUHTEEN

10. ASUNNON SIJAINTI 1-3. KRS. Kaikki kohteet

PIHAN SIJAINTI ASUINKERROKSEN SUHTEEN

23. PIHAN KÄYTTÖ KESÄLLÄ Kaikki kohteet

VANHA PORVOO

Identiteetille tärkeit paikat

OULUN PUU-LINNANMAA

Moderni puukaupunki –hankkeen pilottikohde

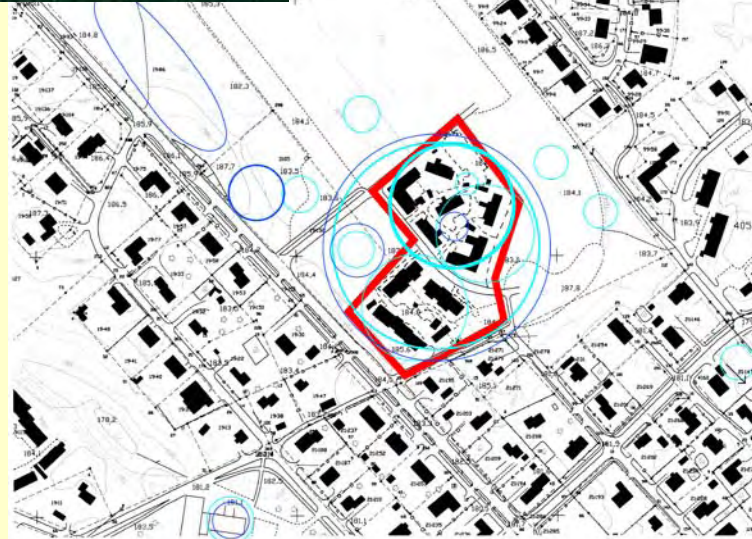
Identiteetille tärkeät paikat

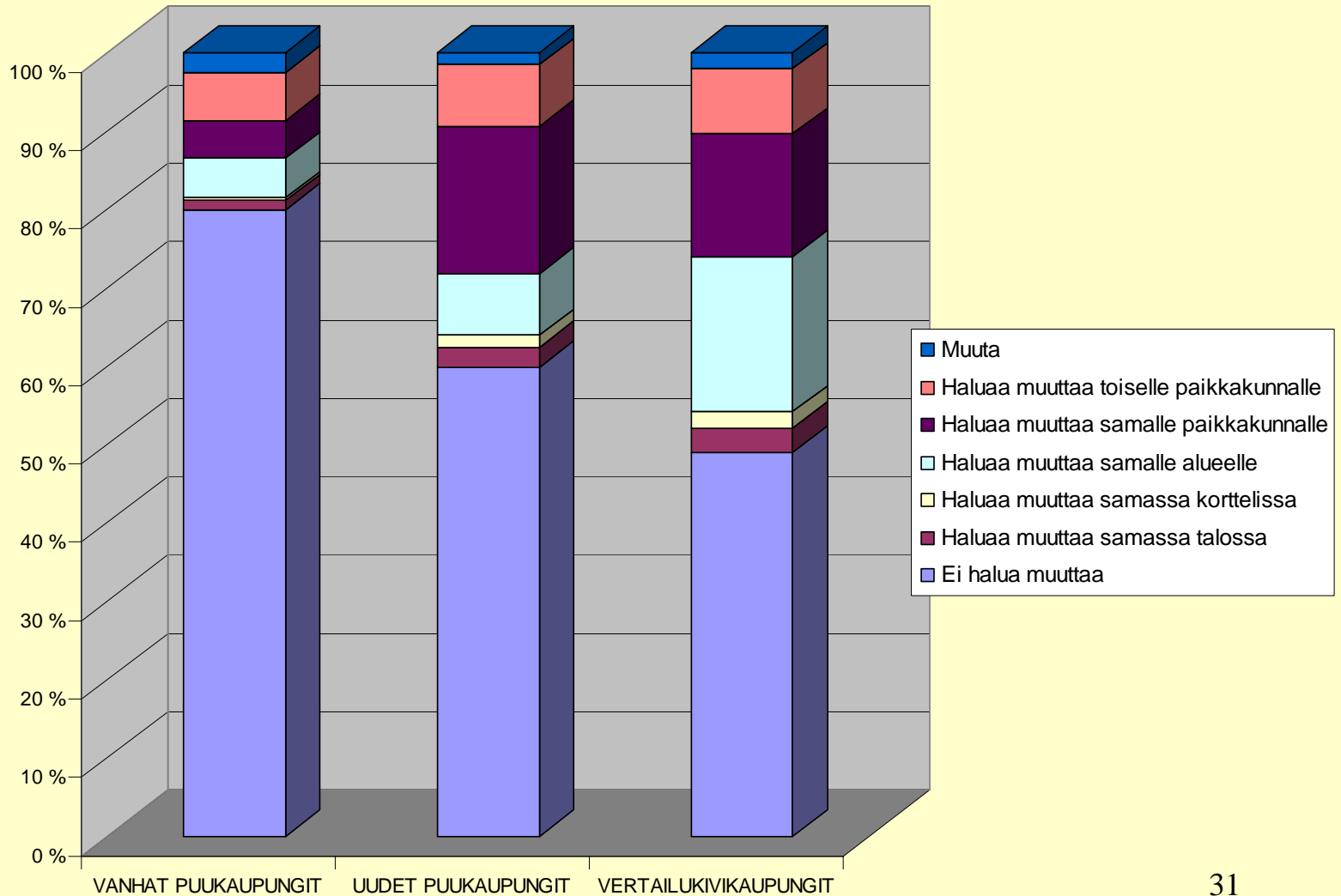
SODANKYLÄN VANHAN RAVIRADAN ALUE

Identiteetti?

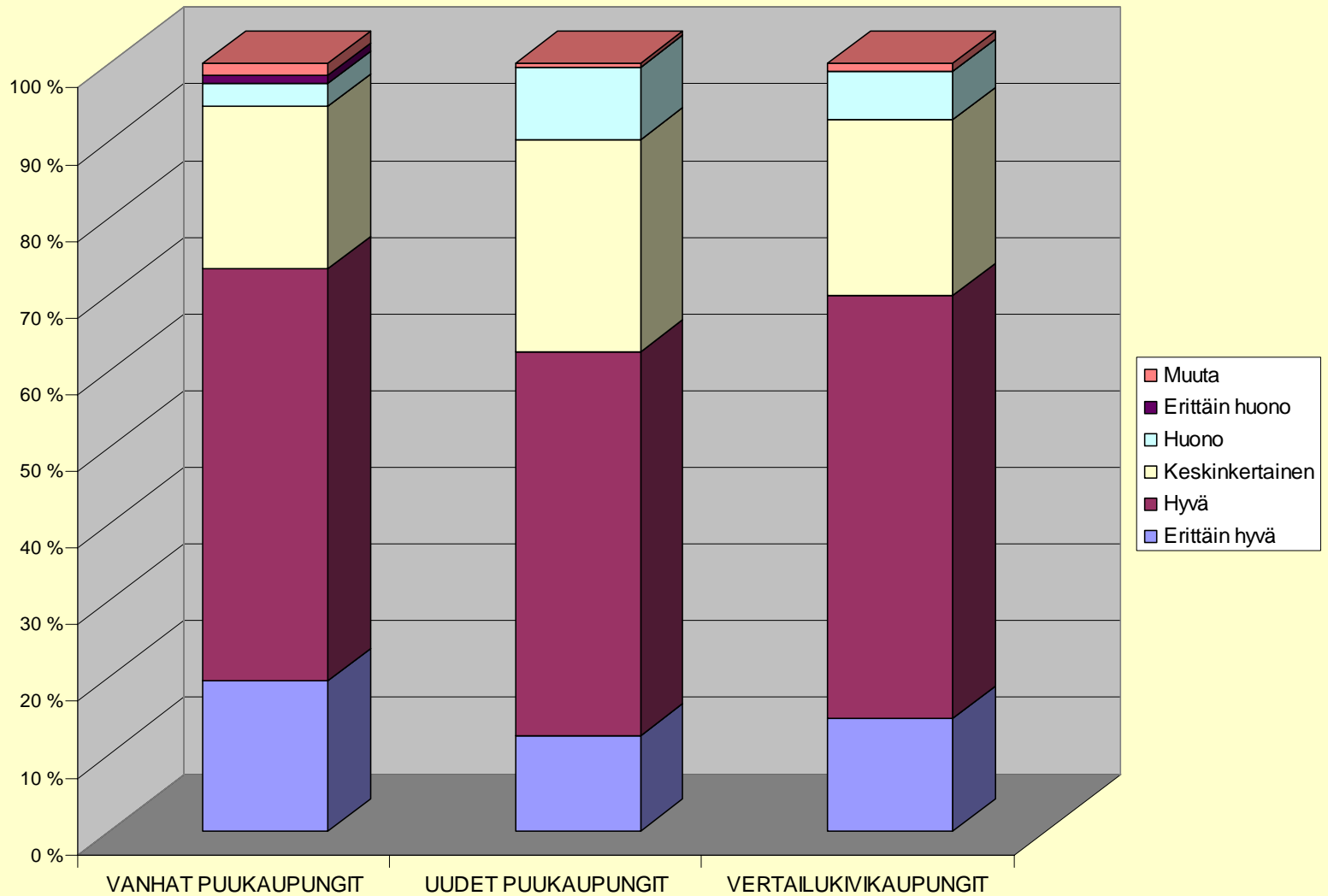
Alue liian pieni ja keskeneräinen

MUUTTOHALUKKUUS kohdevertailuna

TURVALLISUUDENTUNNE

PUUKAUPUNKIEN PALOTURVALLISUUS TÄNÄÄN?

PALOTURVALLISUUS JA KAUPUNKIPALOT SUOMEN
PUUKAUPUNGEISSA – HISTORIASTA NYKYPÄIVÄÄN

RISTO SUIKKARI

LISENSIAATINTYÖ

OULUN YLIOPISTO
ARKKITEHTUURIN OSASTO
JULKAISU A 42

OULU 2007

Kuvat: Pohjois-Pohjanmaan museo.

Oulu kirkontornista ennen vuoden 1882
paloa sekä vuonna 1900.

Rakentamisen tiiviys ei ole muuttunut
merkittävästi mutta katemateriaali on
vaihtunut. Risto.Suikkari@oulu.fi

Suomen kaupunkien paloruiskujen hankkimisaikoja ja tehoja

PALORUISKU JA HANKKIMISVUOSI	RUISKUTEHO
Turun VPK:n käsivoimaruiskut v. 1827 palon jälkeen	100 l/min, n. 6-8 miestä
Kaskisten iso paloruisku v. 1838	160 l/min (60 kannua/min) n. 8–12 miestä
Kaup. yleisen paloapuyhdistyksen ruiskut 1840 -l.	20-40 l/min (8-15 kannua/min) 1–2 miestä
L.rannan tarkk`ampujaplt:n ruisku 1800 -l. puolivälissä	80 l/min (30 kannua/min) 4 miestä
Pietarsaaren paloruisku 1850 -luvulta (museossa)	80 l/min (30 kannua/min) 4 miestä
Tammisaaren kannettava ruisku v. 1867	21 l/min (8 kannua/min) 1–2 miestä
Kaskisten v. 1869 mainittu iso ruisku	210 l/min (80 kannua/min) 12–16 miestä
Oulun VPK:n I ruisku v. 1874	220 l/min (85 kannua/min) 12–16 miestä
Helsingin kaupungin iso höyryruisku v. 1876	1385 l/min (2 pumppua)
Uudenkaupungin imuruisku v. 1890	450 l/min (Aug. Hönig)
Helsingin tynnyriruisku v. 1895	180 l/min (m. Vasenius) 4–6 miestä
Helsingin kaupungin iso höyryruisku v. 1896 (4 -pyör.)	1500 l/min (Ludvigsberg)
Tampereen vpk:n I höyryruisku v. 1899	1500 l/min (2 pumppua)
Helsingin kevyt höyryruisku v. 1900	500 l/min (Ludvigsberg, 2 -pyöräiset rattaat)
Oulun VPK:n höyryruisku 1904	700 l/min (Ludwigsberg)
Suomen I moottoriruisku, Uusikaupunki 1907	600-800 l/min (New Centaury), toimi vielä 1980
Suomen I paloauto, Helsinki 1919	1500 l/min (Scania Vabis)
Moottoriruiskut 1920 luvulla	500-1100 l/min (mm. Köbe, A.P.I.)
Paloautot 1930-50 luvulla	1000-2000 l/min
Paloautot 1960-70 -luvulla	2000-2500 l/min
Nykyaikaiset säiliöautot	2000 l/min, pumpputeho 6000 l/min
Nykyaikaiset sammutusautot	3000 l/min, 6 haaraa, letkut 20-30 m.

PUU-LINNANMAAN TURVATTOMAT PAIKAT

KESKENERÄISET KADUT

**AJONEUVO- JA KEVYENLIKENTEEN
KOHTAAMISET**

PAIKOITUS

PIKKU-HUOPALAHDEN TURVATON PAIKKA

UUDENKAUPUNGIN TURVATTOMUUSNOODI

TIIVIYDEN VAIKUTUS VIIHTYVYYTEEN

Kohteet: 5 vanhaa puukaupunkia, 3 uutta puukaupunkialuetta ja 2 kivikaupunkialuetta

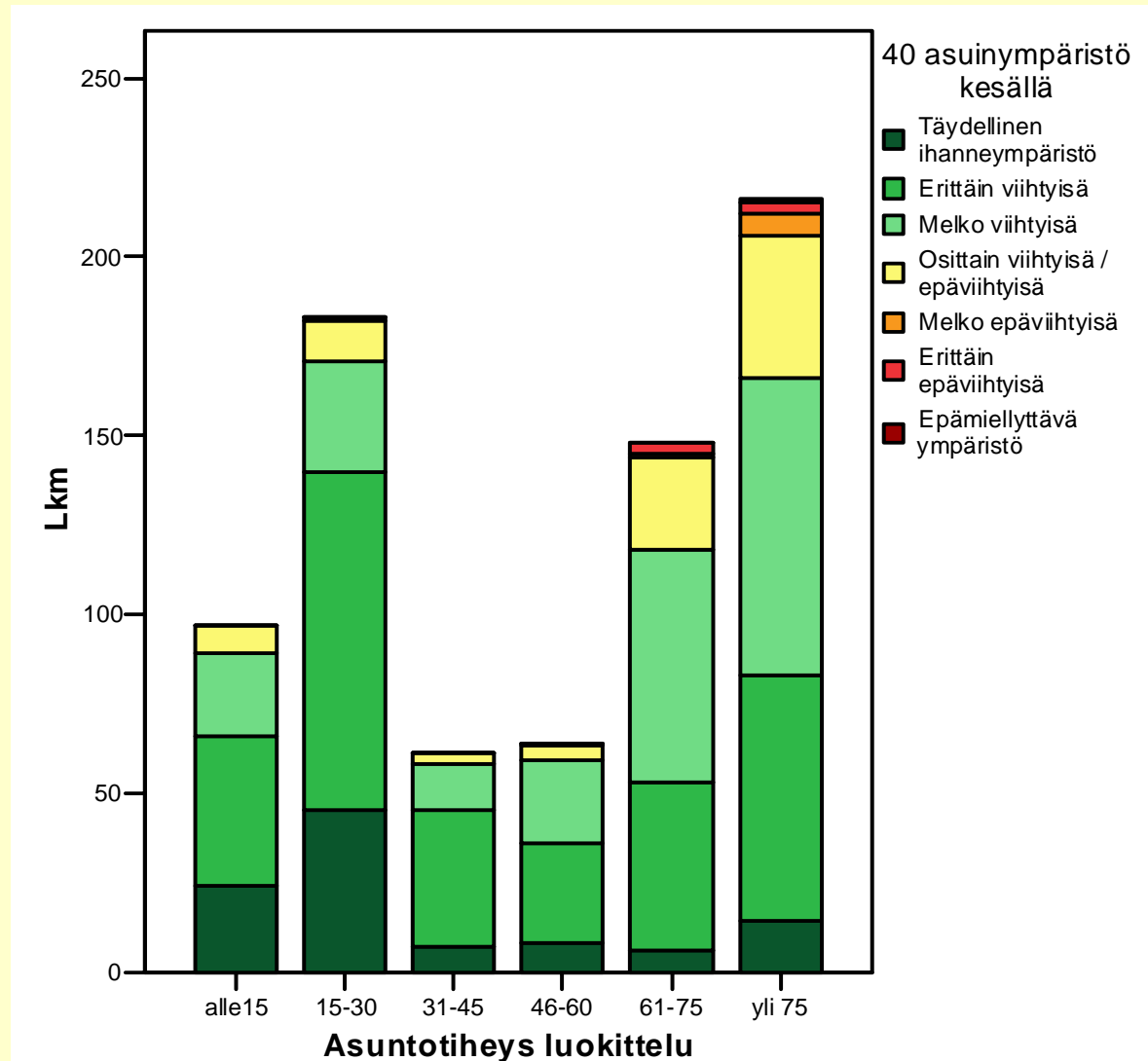
TIIVIYDEN TUNNE	Viihtyisyys kesällä	Viihtyisyys talvella	Tontti/korttelitehokkuus (e)	Asumistiheys (asuntoa/ha)	Pihamaata asuntoa kohden
Viihtyisyys kesällä	1	,596**	,139**	,343**	,272**
Viihtyisyys talvella	,596**	1	,112**	,302**	,208**
Tontti/korttelitehokkuus (e)	,139**	,112**	1	,763**	,697**
Asumistiheys (asuntoa/ha)	,343**	,302**	,763**	1	,716**
Pihamaata asuntoa kohden	,272**	,208**	,697**	,716**	1
Asukkaan ikä	,245**	,225**	,241**	,287**	,341**
Rakennuksen ikä	,310**	,263**	,271**	,520**	,451**
Asumisaika	,245**	,193**	,208**	,370**	,424**
Rak. kerrosluku	,138**	,100**	,523**	,490**	,414**
Asunnon sijainti (krs.)	,174**	,135**	,424**	,453**	,364**
Luhtikäytävä	,271**	,132**	,154**	,271**	,270**

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

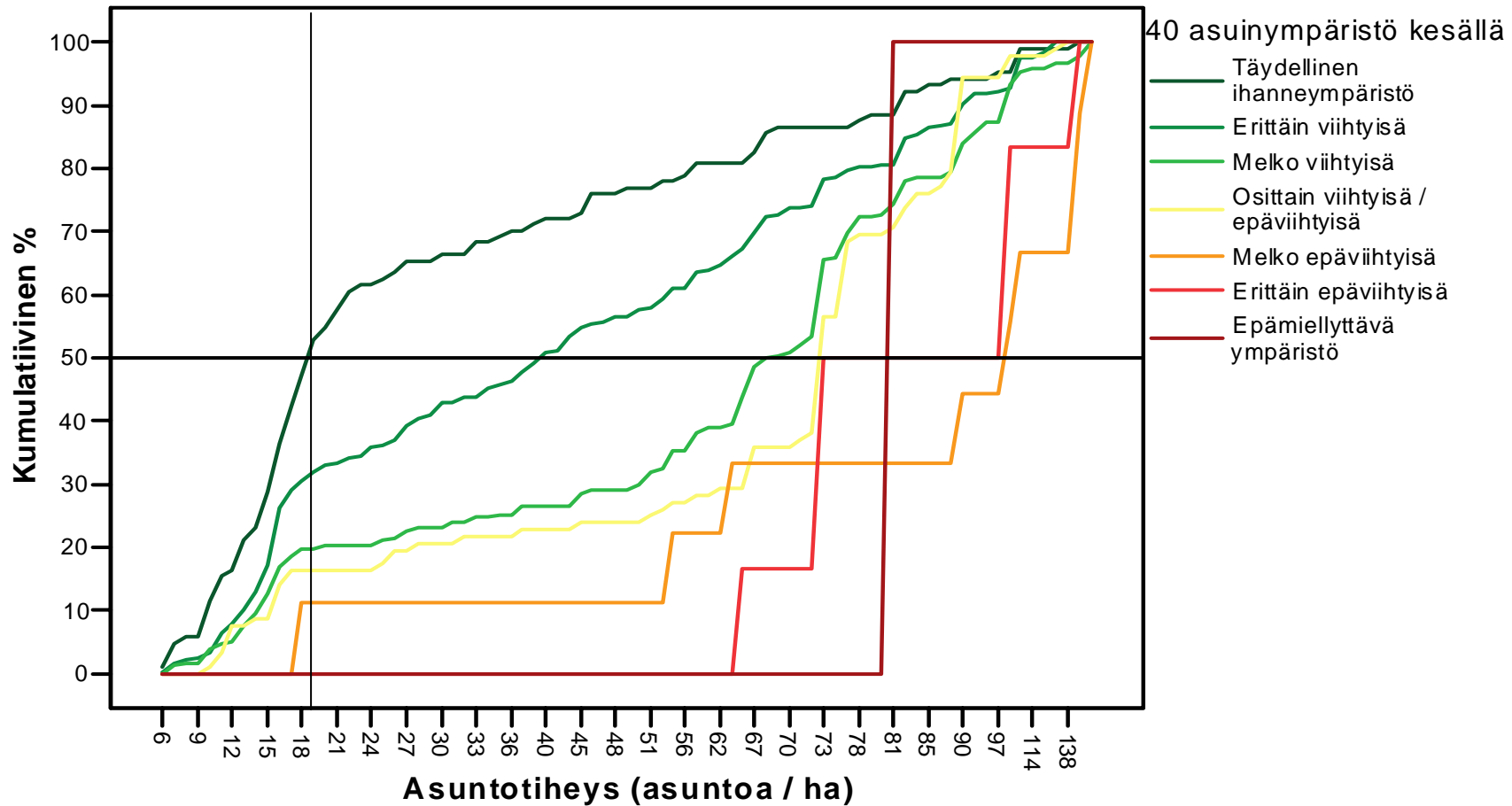
TIIVIYDEN RAJA-ARVOJEN HAARUKOINTIA

- epäviihtyisyys kasvaa asuntotiheyden kasvun myötä

TIIVIYDEN RAJA-ARVOJEN HAARUKOINTIA

Tiiviiden raja-arvo summamuuttujana

KOHDEALUEIDEN TEHOKKUUKSIA

Kohdealue	Kortteli/tonttitehokkuus e = korttelitehokkuus et = tonttitehokkuus (myös piharakennukset)	Asuntotiheys kohdekortteleissa asuntoa / ha
Vanha Porvoo	et = (0,3 - 1,0)	6-27 as/ha
Tammisaari, Barcken	et = (0,17 - 0,67)	9-22 as/ha
Uusikaupunki, keskusta	e = 0,2 - 0,5	9-26 as/ha
Oulu, Puulinnanmaa	e = 0,43 - 0,52 (0,49 - 0,61)	74 as/ha
Sodankylä, ravirata	e = et= 0,67 - 68	83- 103 as/ha
Tuusula, Nummenharju	et = keskimäärin 0,24	12-19 as/ha
H:ki, Pikku-Huopalahti	e = 0,87 - 0,90 (0,94 - 1,0) et = 0,78 - 0,98 (0,86 - 1,06)	90 as/ha
Oulu, Syynimaa	e = (0,49 - 0,57)	45- 65 as/ha

Vrt. aluetehokkuus Johan Rådberg:in mukaan:
 High density / suuri tiheys: 50-100 dwellings=asuntoa/ha
 Low density / pieni tiheys: 10-20 dwellings=asuntoa/ha
 Puutarhakaupunki Tapiola: 30-40 dwellings=asuntoa/ha

HAVAINTOJA VANHOJEN PUUKAUPUNKIEN OMINAISUUKSISTA

perustuen avoimiin vastauksiin ja inventointeihin

- Vahvat *sosiaalinen verkostot*.
- Suuri kiinnostus *paikallishistoriaan*.
- *Pitkä asumisaika, korkea ikärakenne*.
- Fyysisesti *erittäin tiivis ympäristö* kapeine katuineen, mutta *ei koettu liian tiiviiksi*. Edes paikoitusta ei ole koettu kovin suureksi ongelmaksi.
- *Sekoittunut asumismuoto* – vuokra- ja omistusasunnot sijaitsevat samoissa kortteleissa.
- Puumiljöötä pidetään kauniina.
- *Miljöö* on tärkeämpi kuin *sisäviihtyvyys*.

HAVAINTOJA UUSIEN PUUKAUPUNKIEN OMINAISUUKSISTA

perustuen avoimiin vastauksiin ja inventointeihin

- *Aiemmalla asumistavalla* on suuri merkitys siihen, kuinka uusi tiivis ympäristö koetaan.
- *Paikoitus* koetaan usein *liian ahtaaksi* – uusi tiiviys vaatii opettelua avoimien paikoituskenttien jälkeen.
- *Asumismuodot ovat eriytyneet* – vuokralaiset ja omistusasujat ovat keskittyneet omiin kortteleihinsa. Vuokralaiset ovat kriittisempiä asuinympäristöstään.
- *Pienimmät asunnot ovat keskittyneet samoihin kortteleihin.*
- *Sisäviihtyvyys* on korostunut.
- Puuarkkitehtuuria arvostetaan mutta puuta toivottaisiin *enemmän myös sisätiloihin.*

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

- Puukaupunkien viihtyisyys usean osatekijän summa. Vain osaan voi vaikuttaa kaavoituksella.
- Myytti vanhojen puukaupunkien ”toimimattomuudesta” aikansa elänyt.
- Asumisen tiiviiden ja pihan merkitys suuri. Liiallinen tiiviudentunne sidoksissa reviirien päällekkäisyyteen – ei niinkään mittakaavaan.
- Epäviihtyisyystekijät eivät puumateriaalista johtuvia vaan nykyajan kaup.suun. yleisiä ongelmia.
- Palaute uusista puukaupungeista rohkaiseva – puukaupunkiperinteen jatkuminen on mahdollista.

KIITOS!

Talvinen näkymä Oulun Puu-Linnanmaalta.